

Διαμορφώνοντας τις προτεραιότητες του Τομέα «Περιβάλλον – Βιώσιμη Ανάπτυξη» στη Νέα Προγραμματική Περίοδο

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΓΓΕΤ

22 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2014

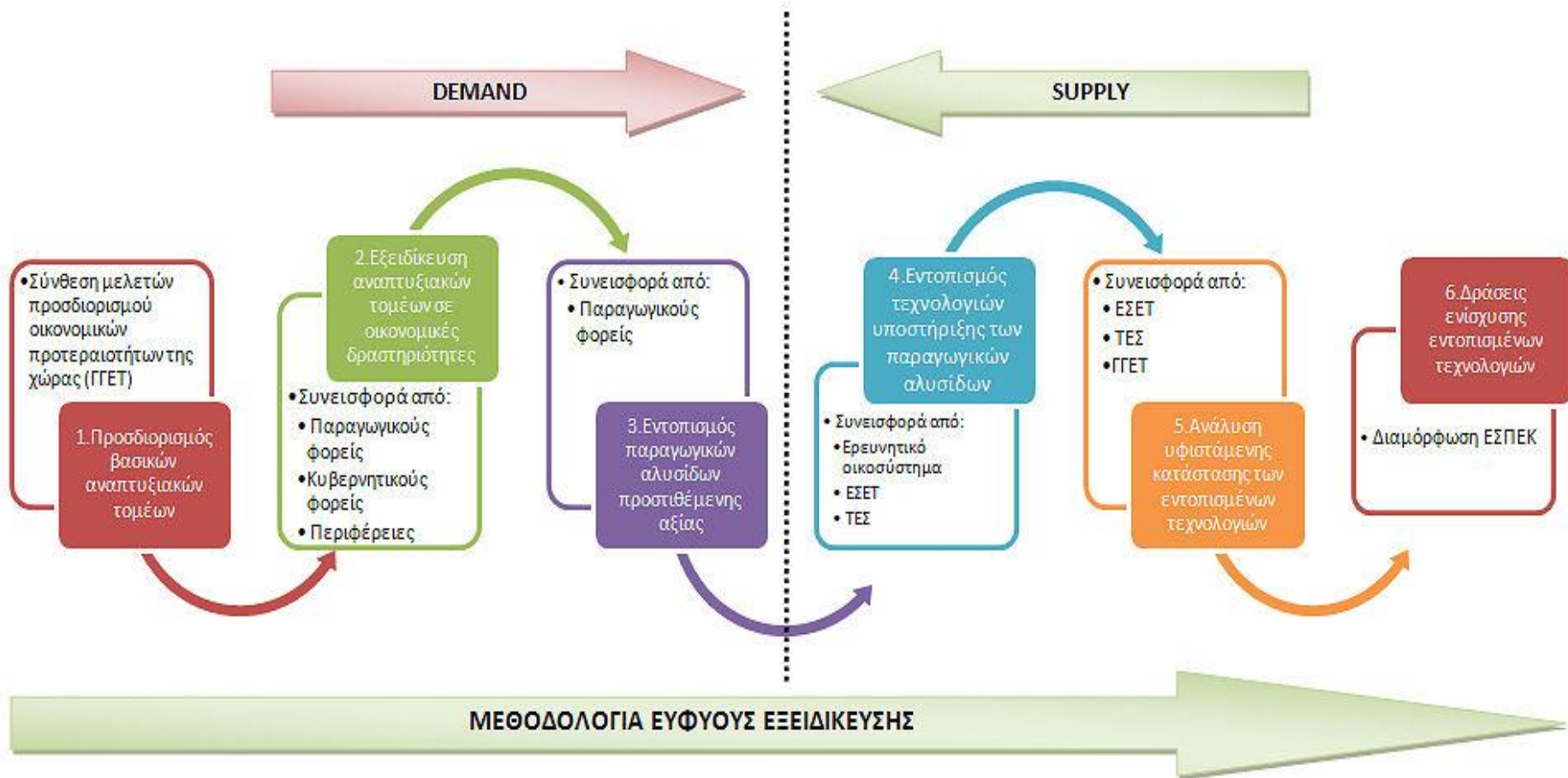
(Δρ. Α. ΓΥΠΑΚΗΣ, ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ Α΄ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

Υπεύθυνος Τομέα Περιβάλλοντος & Βιώσιμης Ανάπτυξης)

Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΓΓΕΤ

Η ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ RIS3 σε εθνικό επίπεδο

•Σύνθεση μελετών
προσδιορισμού
οικονομικών
προτεραιοτήτων της
χώρας (ΓΓΕΤ)

1. Προσδιορισμός
βασικών
αναπτυξιακών
τομέων

ΒΗΜΑ 1: Προσδιορισμός βασικών αναπτυξιακών τομέων μέσω βιβλιογραφικής προσέγγισης

Ανάλυση:

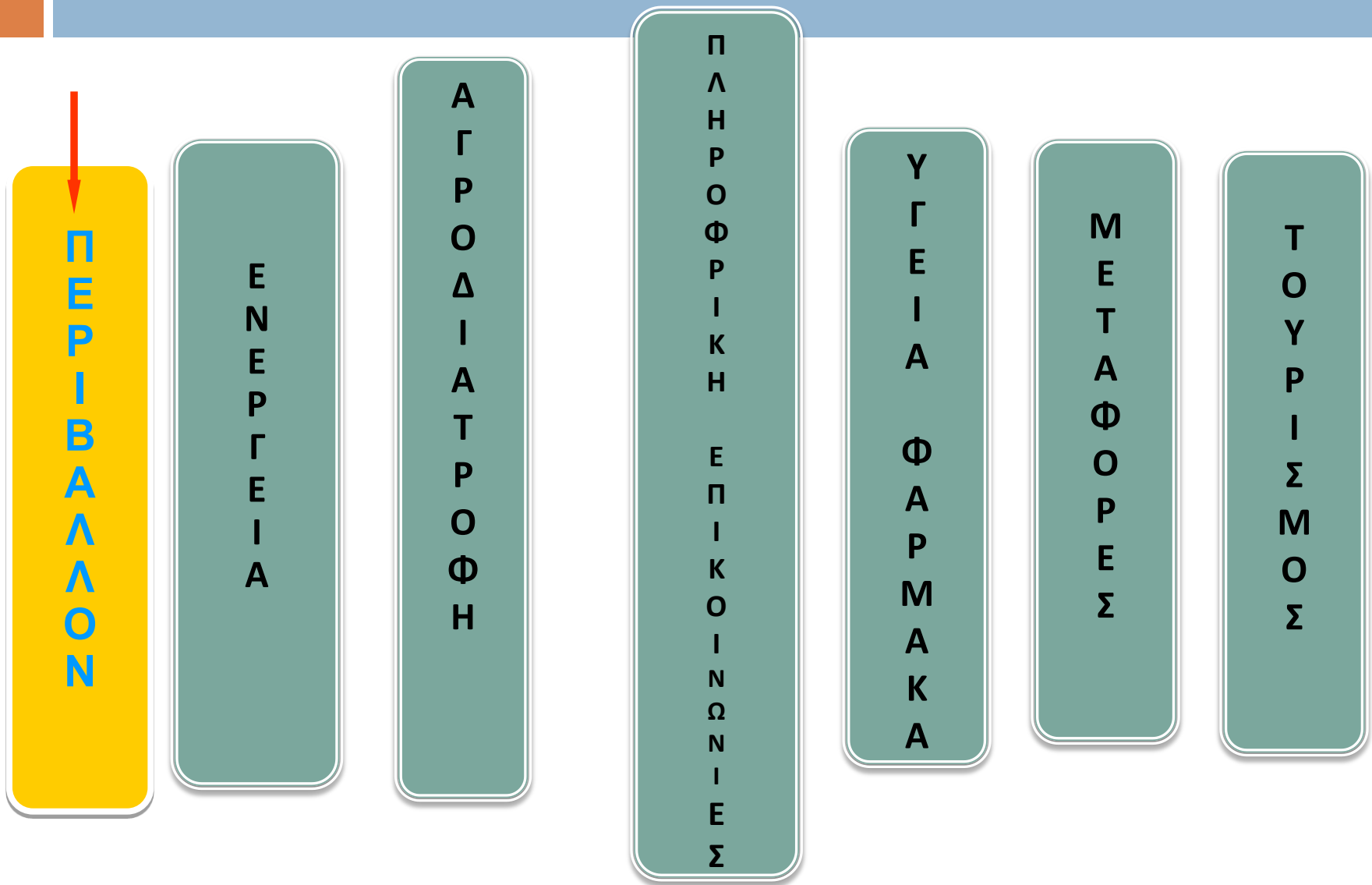
α. μελετών

**π.χ. McKinsey & Company, «Η Ελλάδα 10 Χρόνια μπροστά», ΣΕΒ,
IOBE, expert team review for DG REGIO κ.λπ.**

β. κειμένων στρατηγικής

π.χ. Horizon, EC Position Paper κ.λπ.

Μέχρι στιγμής **εντοπίστηκαν 7 τομείς** που διερευνώνται από τη ΓΓΕΤ, με τη μεθοδολογία που περιγράφουμε

Η ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ – ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Το Περιβάλλον (1)

- κεντρική θέση σε μια οργανωμένη προσπάθεια βιώσιμης ανάκαμψης
- αποτελεί απόθεμα ανάπτυξης που πρέπει να προστατεύεται, ώστε να επενδυθούν σε αυτό πόροι
- Λόγω της ύφεσης ο Τομέας του Περιβάλλοντος θα πρέπει να αποτελέσει πεδίο επενδύσεων με σαφή κοινωνικό προσανατολισμό (στόχος το σύνολο του πληθυσμού, με ιδιαίτερη και διακριτή μέριμνα για τα φτωχότερα τμήματά του)

Το Περιβάλλον (2)

- σε συνδυασμό με πολιτικές τόνωσης της εσωτερικής ζήτησης, το Περιβάλλον μπορεί να αποτελέσει παράγοντα υπέρβασης της κρίσης και μετάβασης μεσοπρόθεσμα σε ένα σταθερότερο παραγωγικό υπόδειγμα
- βασισμένο σε περισσότερο αειφορικά, συμμετοχικά, κοινωνικά χαρακτηριστικά και σε μικρότερης έντασης καταναλωτικά πρότυπα, προσαρμοσμένα καλύτερα και σταθερότερα στις παραγωγικές δυνατότητες της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας

Το Περιβάλλον (3)

- Σύμφωνα με τον ΣΕΒ η εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας με αυτήν της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει αποτελέσει μοχλό ανάπτυξης για τον τομέα της περιβαλλοντικής προστασίας στην Ελλάδα
- Ο κύκλος εργασιών του ελληνικού επιχειρηματικού τομέα περιβάλλοντος είναι της τάξης των 3 δις ευρώ (αντιστοιχώντας σε ποσοστό λίγο μεγαλύτερο από το 1% του ΑΕΠ), έχοντας αυξηθεί αισθητά την τελευταία δεκαετία.

Το Περιβάλλον (3)

- Σύμφωνα με τον ΣΕΒ η εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας με αυτήν της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει αποτελέσει μοχλό ανάπτυξης για τον τομέα της περιβαλλοντικής προστασίας στην Ελλάδα
- Ο κύκλος εργασιών του ελληνικού επιχειρηματικού τομέα περιβάλλοντος είναι της τάξης των 3 δις ευρώ (αντιστοιχώντας σε ποσοστό λίγο μεγαλύτερο από το 1% του ΑΕΠ), έχοντας αυξηθεί αισθητά την τελευταία δεκαετία.

Πληροφορίες σχετικά με την επιχειρηματικότητα του κλάδου (μελέτη ΣΕΒ)

- Η απασχόληση φαίνεται ότι ξεπερνά τα 31 χιλ. άτομα ενώ θεωρείται προσεγγιστικά ότι είναι της τάξης των 35 χιλ. ατόμων, αντιστοιχώντας σε ποσοστό μεγαλύτερο του 1% της συνολικής απασχόλησης. Στον τομέα απασχολούνται αρκετοί εξειδικευμένοι επιστήμονες αλλά και ένας μεγάλος αριθμός ανειδίκευτων απασχολούμενων.
- οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται αμιγώς στον Τομέα είναι της τάξης των **600**, ενώ αρκετές ακόμη έχουν κάποια συσχετιζόμενη δραστηριότητα.
- Ο κλάδος περιλαμβάνει μεγάλο εύρος επιχειρήσεων τόσο ως προς το μέγεθος και τη δραστηριότητα όσο και ως προς την ενσωμάτωση και προώθηση νέων τεχνολογιών.

Πληροφορίες σχετικά με την επιχειρηματικότητα του κλάδου (McKinsey & Co) 1

- Στοιχεία από πρόσφατη μελέτη της McKinsey & Co που αφορούν στον τομέα διαχείρισης των αποβλήτων εμφανίζουν ότι ο συνολικός όγκος αποβλήτων στην Ελλάδα αυξάνεται σταθερά τα τελευταία χρόνια, με τα οικιακά απόβλητα να αποτελούν το 62% των συνολικών αποβλήτων μεταξύ 1990 και 2007.
- Παρά τη σημαντική αύξηση των τελευταίων ετών, η Ελλάδα παράγει ~15% λιγότερο όγκο ανά νοικοκυριό σε σχέση με την Ευρώπη των 27, σε επίπεδα συγκρίσιμα με αυτά της Πορτογαλίας και ορισμένων χωρών της Ανατολικής Ευρώπης.

Πληροφορίες σχετικά με την επιχειρηματικότητα του κλάδου (McKinsey & Co) 2

- Η Ελλάδα στηρίζεται στην υγειονομική ταφή ως την κυριότερη μέθοδο διαχείρισης των οικιακών αποβλήτων 80% του συνολικού όγκου οικιακών αποβλήτων επιχωματώνεται, σε σύγκριση με 40% στην Ευρώπη των 27 και λιγότερο από 10% σε διάφορες δυτικοευρωπαϊκές χώρες
- Η μείωση του ποσοστού της επιχωμάτωσης και η εισαγωγή νέων μεθόδων διαχείρισης αποβλήτων με υψηλότερη προστιθέμενη αξία (π.χ., αποτέφρωση, ανακύκλωση, κομποστοποίηση) μπορούν να έχουν σημαντικά περιβαλλοντικά και οικονομικά οφέλη για τη χώρα και ουσιαστικά αποτελούν μονόδρομο βάσει των οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πληροφορίες σχετικά με την επιχειρηματικότητα του κλάδου (McKinsey & Co) 3

- Βάσει και των πρακτικών άλλων ευρωπαϊκών χωρών, η Ελλάδα μπορεί να υιοθετήσει τη συστηματική αποτέφρωση, να αυξήσει το ποσοστό ανακύκλωσης/ κομποστοποίησης, και να παράξει περισσότερη ενέργεια μέσω των αποβλήτων. Ενδεικτικά, λιγότερο από 40% της μη οργανικής ύλης (η οποία αποτελεί το 54% των συνολικών οικιακών αποβλήτων) ανακυκλώνεται σήμερα, τη στιγμή που η ΕΕ ζητά ποσοστά ανακύκλωσης της τάξης του 60-95%.
- Η δημιουργία και λειτουργία οργανωμένων υποδομών για την καλύτερη διαχείριση των αποβλήτων συνεπάγεται σημαντικά περιβαλλοντικά και οικονομικά οφέλη για τη χώρα.
- Η αποτελεσματική αντιμετώπιση του τμήματος των βιομηχανικών αποβλήτων είναι εξαιρετικά σημαντική για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα και την αποτελεσματική λειτουργία του βιομ. κλάδου.

Πληροφορίες σχετικά με την επιχειρηματικότητα του κλάδου (ΣΕΒ)

- *«Το μεγάλο ζητούμενο για την επόμενη δεκαετία είναι η ανάδειξη και θωράκιση των δυναμικών εστιών επιχειρηματικότητας που διαθέτει η χώρα».*
- Επομένως θα πρέπει να γίνει οριοθέτηση των δυνατοτήτων εστίασης των επενδύσεων που ενισχύονται σε οικονομικές δραστηριότητες με περιθώρια ανάπτυξης στο πλαίσιο ευρύτερων Παραγωγικών Αλυσίδων.
- Παράλληλα, προσπάθεια εντοπισμού εστιών αριστείας και τεχνολογικών προτεραιοτήτων που αντικρίζουν αναδυόμενες αγορές βιομηχανικών προϊόντων και υπηρεσιών.

Τεχνολογικές αλυσίδες στις οποίες μπορούν να συμβάλλουν οι Τεχνολογίες Περιβάλλοντος και Ενέργειας για την δημιουργία προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας

ΤΙΤΛΟΣ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΛΥΣΙΔΑ	ΚΡΙΚΟΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΛΥΣΙΔΑΣ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΑΙΧΜΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΤΟΜΕΙΣ
<p>Το κτίριο του αύριο</p>	<p>Διάχυτη Νοημοσύνη, Λειτουργικές Νανοδομές Προηγμένα δομικά υλικά, Τεχνολογίες Φ/Β συστημάτων, Τεχνολογίες ενεργειακού κτιρίου</p>	<p>ΥΛΙΚΑ, ΕΝΕΡΓΕΙΑ, NANO, ΤΠΕ</p>
<p>Το μελλοντικό όχημα</p>	<p>Δίκτυα αισθητήρων, Σύνθετα υλικά υψηλής απόδοσης, Κυψέλες καυσίμων, Έξυπνες ελαφρές μεταφορικές κατασκευές</p>	<p>ΥΛΙΚΑ, ΕΝΕΡΓΕΙΑ, ΤΠΕ, ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ</p>
<p>Τεχνολογίες Αντιρρύπανσης</p>	<p>Αέρια Αντιρρύπανση Αποκατάσταση εδαφών και υδάτινων αποδεκτών Προηγμένες Αναερόβιες Διεργασίες Επεξεργασίας Αποβλήτων, Δίκτυα αισθητήρων, Βιομηχανική Βιοτεχνολογία, Προηγμένα υλικά</p>	<p>ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, ΤΠΕ</p>
<p>Προηγμένες Μέθοδοι Μηχανικής Ανακύκλωσης</p>	<p>Ρομποτικά συστήματα, Προηγμένες μέθοδοι μηχανικής ανακύκλωσης, Προηγμένα Υλικά</p>	<p>ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, ΤΠΕ</p>

Προτάσεις του Τομεακού Επιστημονικού Συμβουλίου της ΓΓΕΤ (ΤΕΣ Ενέργεια – Περιβάλλον) 1

1. Μελέτη των επιπτώσεων από φυσικές καταστροφές και ανθρωπογενείς παρεμβάσεις στο περιβάλλον (12m€)

- Αποκατάσταση εδαφών και υδάτινων αποδεκτών*
- Αέρια αντιρρύπανση*

2. Έρευνα στη διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων (8m€)

- Επαναχρησιμοποίηση υγρών αποβλήτων
- Επεξεργασία και διάθεση της ιλύος, ανάπτυξη νέων συστημάτων συν-διαχείρισης της ιλύος, ενεργειακή αξιοποίηση.
- επεξεργασία των στερεών αποβλήτων (διαχωρισμός, συμπίεση, εναπόθεση, οικολογική καύση, ανάκτηση χρήσιμων υποπροϊόντων)*
 - - Προηγμένες αναερόβιες διεργασίες επεξεργασίας αποβλήτων
 - - Αερόβιες διεργασίες επεξεργασίας αποβλήτων
 - - Θερμική επεξεργασία αποβλήτων
 - - Προηγμένες προσεγγίσεις μηχανικής ανακύκλωσης
 - - Μέθοδοι αδρανοποίησης επικίνδυνων ρύπων
 - - Φυσικο-χημικές μέθοδοι επεξεργασίας νερού και υγρών αποβλήτων

Προτάσεις του Τομεακού Επιστημονικού Συμβουλίου της ΓΓΕΤ (ΤΕΣ Ενέργεια – Περιβάλλον) 2

3. Μελέτη των υδατικών πόρων (8 m€)

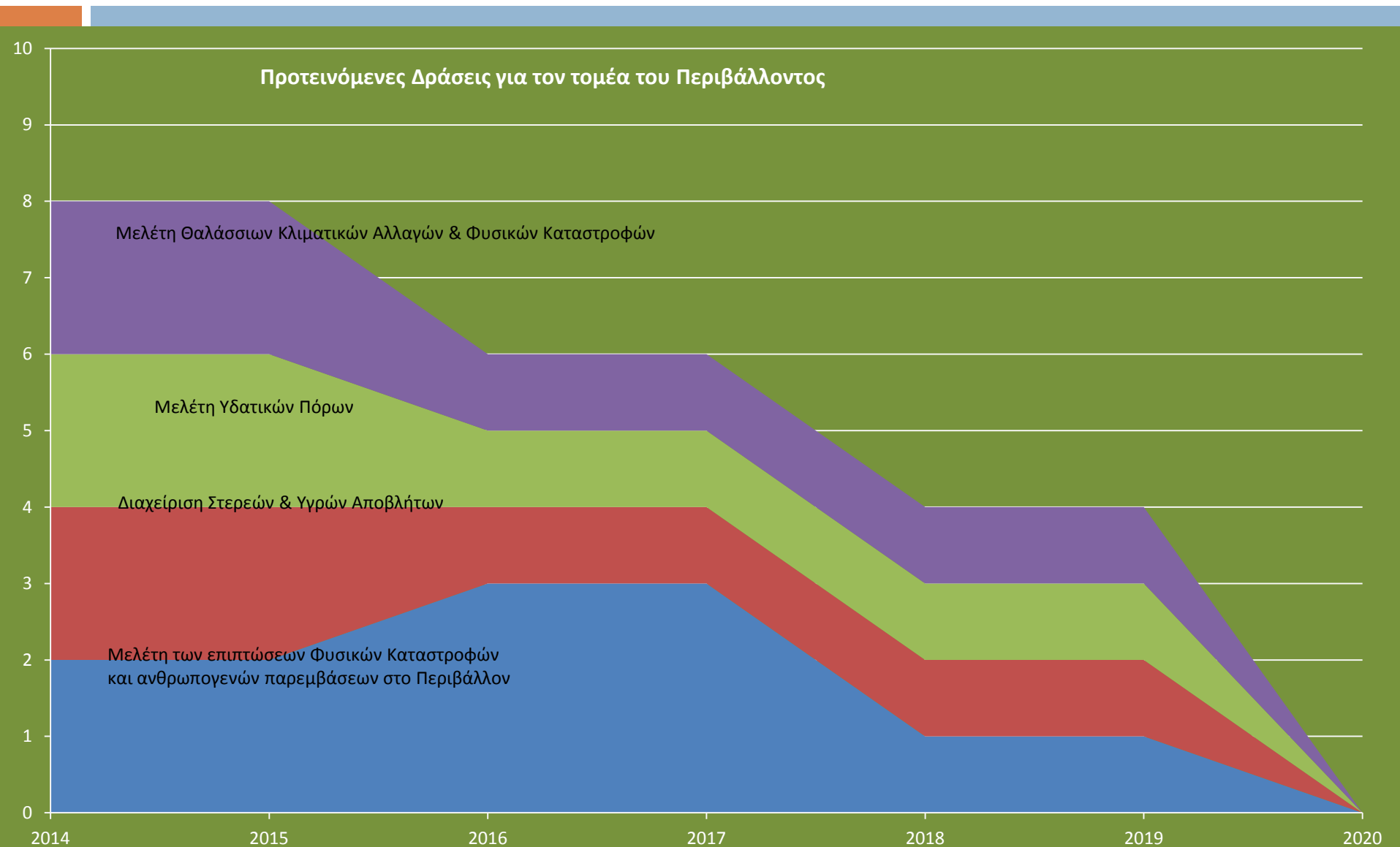
- Μείωση της ροής υδατορευμάτων και μείωση του φυσικού εμπλουτισμού υδροφορέων, ως άμεση συνέπεια ελάττωσης του ύψους βροχόπτωσης και υδρολογικού εμπλουτισμού λεκανών απορροής,
- Μείωση των διαθέσιμων ποσοτήτων νερού και χειροτέρευση της υδατοποιότητας αποδεκτών, λόγω αύξησης των ανθρωπογενών πιέσεων και μείωσης των βροχοπτώσεων.

4. Εξειδικευμένη Έρευνα για τη μελέτη θαλάσσιων κλιματικών αλλαγών και φυσικών καταστροφών στον Ελληνικό χώρο (9m€)

- ανάπτυξη συστημάτων παρατήρησης, προσομοίωσης και πειραματικής μελέτης των διεργασιών του θαλάσσιου περιβάλλοντος με έμφαση στις κλιματικές αλλαγές και τις φυσικές καταστροφές

Β. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Προγραμματισμός-Προτεραιότητες

Ο Τομέας του Περιβάλλοντος στην Ελλάδα καλείται την επόμενη περίοδο να διαδραματίσει ένα διττό ρόλο:

□ **Αντιμέτωπιση των σημαντικών προκλήσεων που απορρέουν από την περιβαλλοντική στρατηγική της ΕΕ** (αντιμέτωπιση της κλιματικής αλλαγής, διασφάλιση του περιβάλλοντος ορθολογική διαχείριση των πόρων και των πρώτων υλών, βιώσιμη ανάπτυξη).

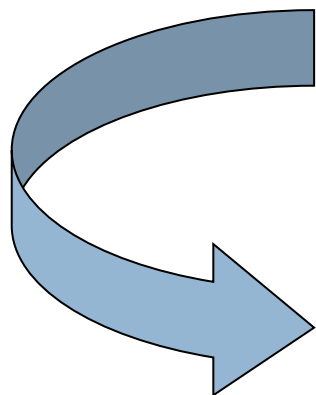
• **Συμβολή στην ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας.** (Το περιβάλλον επηρεάζει άμεσα ή έμμεσα όλους τους οικονομικούς τομείς αλλά και βασικές δραστηριότητες της ανθρώπινης ζωής)

ΚΑΘΟΡΙΣΤΙΚΟΣ Ο ΡΟΛΟΣ ΜΙΑΣ Ε&Τ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ του Περιβάλλοντος

Απαιτείται ολοκληρωμένη προσέγγιση αξιοποιώντας τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του συνόλου των τεχνολογιών σε σχέση με το τοπικό δυναμικό τους

Ανακάλυψη επιχειρηματικών ευκαιριών και αντίστοιχων τεχνολογικών αναγκών μέσω μιας διαδραστικής διαδικασίας με τις επιχειρήσεις (**entrepreneurial discovery**) και την ερευνητική κοινότητα

- Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας στον τομέα, αλλά και η διαθέσιμη ισχυρή επιχειρηματική και τεχνολογική βάση πρέπει να αξιοποιηθούν.....

ΒΗΜΑ 2: Περαιτέρω εξειδίκευση του τομέα σε οικονομικές δραστηριότητες, (ώστε να αποκαλυφθούν niches με το μεγαλύτερο δυναμισμό)

ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ

(ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΠΛΑΤΦΟΡΜΩΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ)

Εισροή πληροφορίας από περιφέρειες
(Περιφερειακά συνέδρια, απαντήσεις β' εγκυκλίου ΕΥΣΣΑΑΠ, Τηλεδιασκέψεις, συναντήσεις)

Δημιουργία τομεακής πλατφόρμας
(ως ανοιχτής δομής) με στόχο τη διατύπωση προτάσεων προς τη ΓΓΕΤ για διαμόρφωση E&T προτεραιοτήτων στον κάθε τομέα (Κείμενο βάσης + Ερωτηματολόγιο)

Προσδιορισμός βασικών αναπτυξιακών τομέων
μέσω βιβλιογραφικής προσέγγισης (Ανάλυση: α.μελετών π.χ. McKinsey & Company, ΣΕΒ, IOBE, expert team review for DG REGIO κλπ β. κειμένων στρατηγικής Horizon, EC Position Paper κλπ)

Α' φάση Διαβούλευσης
(μέσω των ερωτηματολογίων)
Η ΓΓΕΤ συντονίζει τη διαδικασία. Αν απαιτείται, δημιουργούνται στο πλαίσιο της Πλατφόρμας θεματικές Ομάδες Εργασίας που συντονίζει η ΓΓΕΤ

Επεξεργασία απαντήσεων από ΓΓΕΤ, δημιουργία συνθετικού κειμένου με βάση το Κείμενο Βάσης και το input από την Πλατφόρμα

Εάν κριθεί σκόπιμο ο συντονιστής της πλατφόρμας πλαισιώνεται από «Ομάδα Διαμόρφωσης Τομεακής Στρατηγικής» αποτελούμενη από τον πρόεδρο του αντίστοιχου ΤΕΣ (αν υπάρχει) τον εθνικό εκπρόσωπο της ΓΓΕΤ στην αντίστοιχη Επιτροπή του HORIZON 2020, εκπρόσωπο του αρμόδιου Υπουργείου, εκπροσώπους των θεματικών Ομάδων, εμπειρογνώμονα

**Εισροή πληροφορίας
από περιφέρειες**

**Β' φάση Διαβούλευσης με
Πλατφόρμα. (δίνεται έμφαση στον
προσδιορισμό τύπου δράσεων)**
Στη φάση αυτή συμμετέχουν οι
Περιφέρειες εφ' όσον έχουν
αναγνωρίσει τον συγκεκριμένο τομέα
στην δική τους RIS3.

**Επεξεργασία Draft κειμένου
στρατηγικής.**
Αξιοποίηση input από Περιφέρειες
Υποστήριξη από Ομάδα
Διαμόρφωσης Στρατηγικής

Ευρεία Διαβούλευση

Εξειδίκευση Δράσεων
Διάκριση Δράσεων
εθνικού/
περιφερειακού
επιπέδου

**ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΚΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ**
Λαμβάνοντας υπόψη όλες τις
Τομεακές & Περιφερειακές
Στρατηγικές
(προσδιορισμός τύπου δράσεων)

Τέλος διαδικασίας

**ΣΥΝΘΕΣΗ
ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ
ΚΕΙΜΕΝΟΥ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ**

Ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας